

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ

Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень	Форма навчання	Денна	Навчальний рік/семестр	1-й рік/ I семестр
-----------------------------	--------------------------------------	-----------------------	--------------	-------------------------------	---------------------------

СИЛАБУС

Назва навчальної дисципліни	Історія української літератури: Фольклор і Давня українська література
Кафедра	Філології (українське відділення)
Освітня програма	Освітня програма підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 «Середня освіта (Українська мова і література)»
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кількість кредитів: 6 Лекції: 40 Семінарські/практичні заняття: 32 Лабораторні заняття: Самостійна робота: 108
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Вайдич Тетяна Василівна Магістр філології vaidych.tetiana@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	Ефективності вивчення курсу сприяє засвоєння знань з таких дисциплін: «Вступ до літературознавства», «Слов'янознавство», «Вступ до мовознавства»
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни	Курс «Фольклор. Давня українська література» спрямований на формування у студентів об'єктивних наукових знань про тисячолітній період розвитку фольклору й давньої української літератури у зв'язках з історією народу, розвитком фольклору, освіти, книжкової справи й мистецтва, прищеплення патріотичних почуттів та естетичних смаків. Метою дисципліни «Фольклор. Давня українська література» є забезпечення фахової підготовки сучасного вчителя-словесника, формування в студентів уявлення про фольклор як цілісну функціональну систему жанрів, розуміння проблем історії та теорії фольклору; залучення до скарбниці української

народної поетичної творчості, спрямована на те, щоб студенти засвоїли тексти творів давньої української літератури, пізнали її специфіку та закономірності розвитку.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **загальних компетентностей**:

ЗК 1. Здатність усно й письмово спілкуватися українською мовою як державною в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійній діяльності.

ЗК 2. Здатність системно аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, цінувати його культурно-історичні та морально-етичні надбання та сприяти розв'язанню актуальних загальнодержавних і суспільних завдань.

ЗК 3. Здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості. Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.

ЗК 5. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 6. Здатність діяти із соціальною відповідальністю, розуміти основні принципи буття людини, природи, суспільства.

ЗК 7. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Цінування мультикультурності та повага до неї.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **фахових компетентностей**:

ФК 4. Здатність характеризувати загальні властивості літератури як мистецтва слова, закони побудови художнього твору, особливості письменницької праці, літературні стилі, наукові методи і школи в літературознавстві.

ФК 5. Здатність аналізувати основні тенденції розвитку світового літературного процесу та українського письменства.

ФК 6. Системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища.

ФК 8. Здатність розуміти сутність й соціальне значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, їх взаємозв'язку в цілісній системі знань.

ФК 9. Здатність організувати і здійснювати навчально-виховний процес з української мови і літератури та світової літератури.

ФК 11. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 14. Здатність самостійно аналізувати мовний і літературний матеріал та робити висновки.

ФК 16. Здатність ефективно і компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (наукові панелі, конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в професійній (освітній) сфері.

ФК 17. Дотримуватись принципів академічної доброчесності

Очікувані програмні результати після закінчення курсу «Фольклор. Давня українська література»:

ПРН 1. Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.

ПРН 2. Аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, аргументувати свої погляди на дискусійні моменти з історії України та сучасного суспільного життя.

ПРН 3. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідні дані з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 4. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 5. Демонструвати розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства.

ПРН 7. Застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань.

ПРН 8. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.

ПРН 13. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефхівцями (зокрема представниками інших культур) державною мовою, усно й письмово, використовуючи концептуальні наукові та практичні знання, когнітивні вміння та навички.

ПРН 15. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ПРН 17. Уміння розуміти закономірності літературного процесу, художнього значення літературного твору у зв'язку з суспільнолітературною ситуацією, літературною критикою і літературною епохою.

ПРН 18. Знання кращих творів української і світової літератури.

Знання з предметної галузі включають:

- предмет, об'єкт та завдання історії української літератури;
- основні етапи формування історії української літератури як наукової дисципліни;
- специфіку співвідношення літератури з фольклором, іншими видами мистецтва, історією, філософією, релігією;
- теоретичні засади, методи та методіку вивчення курсу історії української літератури;
- особливості впливу філософських ідей на розвиток української літератури;
- знання художніх творів, розуміння сучасних наукових підходів до їх аналізу;
- основні положення літературознавчих праць;
- творчі біографії письменників, характерні особливості їхнього індивідуального стилю;
- основні тенденції розвитку поезії, прози та драматургії;
- об'єктивні процеси взаємовпливів і взаємодії української та зарубіжної літератур;
- обсяг та проблемні питання шкільного курсу української літератури.

Когнітивні компетентності включають:

- здатність використовувати знання для аналізу літературних, культурних, суспільно-історичних явищ;
- володіти здобутими теоретичними знаннями та практичними навичками для аналізу літературознавчих процесів;
- здатність установлювати специфічні та загальні особливості літературних, культурних явищ;
- оперувати здобутками літературознавчої науки;
- володіти вмінням аналізувати, порівнювати, робити висновки, дискутувати.

До практичних умінь та навичок входять:

- аналізувати фольклорні твори в єдності змісту і форми;
- визначати жанрову приналежність та особливості поезики фольклорних творів;

	<ul style="list-style-type: none"> - використовувати теоретичні знання під час фольклорної практики; - застосовувати здобуті знання, практичні навички у шкільному курсі української літератури, під час проведення виховних заходів; - декламувати напам'ять окремі твори та фрагменти інших; - аналізувати твори давньої літератури; - зіставляти тексти давнього українського письменства із фактами та явищами нового і новітнього літературного процесу; - робити порівняльні таблиці (наприклад, за «Ізборником Святослава» 1073 р. та за новим сучасним словником літературознавчих термінів); - конспектувати праці літературознавців; - вести читацький щоденник; - визначати значення як окремих текстів, так і творчості авторів. <p>Тематика дисципліни</p> <p>Фольклор і фольклористика. Світоглядні системи українського фольклору. Календарно-обрядова творчість. Родинно-обрядова творчість. Героїчний епос. Балади. Ліричні пісні. Казкова проза. Дитячий фольклор. Народна пареміологія. Давньоукраїнська міфологія як унікальна універсальна форма пізнання світу. Література раннього і високого середньовіччя (IX – I пол. XIII ст.). Література раннього і високого середньовіччя. Перекладна література. Література раннього і високого середньовіччя. Оригінальна література. „Слово о полку Ігоревім”. Література пізнього середньовіччя (II пол. XIII – I пол. XVI ст.). Література національного відродження та раннього бароко (II пол. XVI – I пол. XVII ст.). Література II пол. XVI – I пол. XVII ст.: полемічна проза. Література II пол. XVI – I пол. XVII ст. Життя і творчість Івана Вишенського. Література II пол. XVI – I пол. XVII ст. Початки барокового віршування і драматургії. Література зрілого бароко (II пол. XVII ст. – I пол. XVIII ст.). Барокова поезія І. Величковського, К. Зіновїва. Література зрілого бароко (II пол. XVII ст. – I пол. XVIII ст.): драматургія і проза. Література XVIII століття. Література XVIII століття. Феофан Прокопович. Література пізнього бароко (II пол. XVIII століття). Драматургія. Література пізнього бароко (II пол. XVIII століття). Вірші. Творчість Григорія Сковороди.</p>
<p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>Форми поточного контролю: усні відповіді, конспекти, презентації, доповіді, творчі завдання</p> <p>Форма модульного контролю: тестова контрольна робота</p> <p>Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен в усній формі</p>
<p>Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічне та програмне</p>	<p>Відповіді на практичних заняттях – 30 балів (максимум).</p> <p>Самостійна робота студента (тези наукових статей, конспект змісту художніх творів, підготовка доповідей і презентацій) – 20 балів.</p> <p>Модульна контрольна робота – 50 балів.</p> <p>Разом: 100 балів</p> <p>Іспит (допуск у разі наявності 35 балів) – максимум 100 балів</p> <p>Технічне забезпечення: Classroom дисципліни</p>

забезпечення дисципліни тощо)	
Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси	<p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Грицай М.С., Микитась В.Л., Шолом Ф.Я., Давня українська література. – К., 1978. 2. Історія української літератури ХІХ століття : у 2 кн. : підручник / за ред. М.Г. Жулинського. – К. : Либідь, 2006. – Бібліогр.: с. 686-698. – Кн. 2. – 2006. – 712 с. – ISBN 9660603924 3. Історія української літератури 70-90-х років ХІХ ст.: У 2 т. / Гаєвська Н. М., Гнідан О. Д., Гуляк А. Б. – К., 1999 4. Чижевський Д. Історія української літератури (від початків до доби реалізму). – Тернопіль, 1994. <p>Допоміжна</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Агеєва В. Жіночий простір: феміністичний дискурс українського модернізму. – К., 2003. 6. Бондар М. Нова українська література. – К., 2003. 7. Грабович Г. До історії української літератури: Дослідження, есеї, полеміка. – К., 2003. 8. Грабович Г. Поет як міфотворець: Семантика символів у творчості Тараса Шевченка. - 2-е вид., випр. і авториз. – К., 1998. 9. Жулинський М. Слово і доля: Українські письменники ХІХ –ХХ ст. : Навч. посібник. – К., 2002. 10. Зеров М. Твори: У 2 т. – Т. 2: Історико-літературні та літературознавчі праці. – К., 1990. 11. Макаров А. Світло українського бароко. – К., 1994. 12. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К., 1992. 13. Історія української літератури (Перші десятиріччя ХІХ століття) : Підручник / П. П. Хропко, О. Д. Гнідан, П. І. Орлик та ін. – К. : Либідь, 1992. – 512 с. <p>Інформаційні ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ізборник http:// litopys.org.ua 2. EXLIBRIS – українська електронна бібліотека: http://ukrlib.com 3. Українська література: електронна бібліотека: http://www.ukrlit.com.ua